ס: כל המנחות באות מצה פרק חמישי מנחות

עין משפט
נר מצוה

סח א מיי׳ פ״ז מהל׳ מעשה הקרבנות הלכה ט:

שיטה מקובצת

א) וכן הוא אומר והקריב אותה אל המזבח. וא״ת ולמה לי והקריבה היתיר ליה משום והקריב דגעוות מקום א) דלא ידענא קבינעות מקום א) דכתי׳ זאת תורת המנחה הקרב אותה לפני ה׳ (לפני) [אלפנין] המזבח אי לאו גז״ש ובמנחת נדבה הוא דאפיקנא בריש הקומץ רבה דמנישה בקרן דרומית מערבית לפי (שאף אינה) [שאינה] שוה לשאר מנחות דאין בה שמן ולבונה וגם באה שעורים ושאר כל המנחות באה חטים. תו״ח: ב) ומה מנחת חוטא שאינה טעונה תנופה וכו׳. וא״ת כיון דמשיטא לן לרבות מנחת סוטה להגשה יותר ממנחת חוטא משום דיש בה תנופה מנ״ל לאוקמי את המנחה במנחת חוטא אדרבה מעיקרא הוי לן לאוקמא במנחת סוטה דו״ל דמנחת סוטה דאי (שנה) [משונה] יותר (לשאר) [משאר] מנחות משום (דבאה) [דלא באה] חטים ומ״מ כפרש ב) בקל חומרא אחת יש במנחת חוטא שעורה ממנה קרוי. תו״ח: ג) תיבות דמזכרת עון היא נמחק: ד) תיבות כגון מנחת נסכים מנחת נשים נמחק: ה) מאלה עיין תוספות לקמן (דף עה ע״ב): ו) חיבה חוטא הס״ד ואחר כך מה״ד [מנחת נדבה] דהאי קרא: ז) לקמן מוהקריב: ח) מה״ד הא: ט) שתים רקיקין ומצות: י) בדכתיב בהם סולת ופולת חטין הוא: יא) השעורין. תהדין נותן כך שהוא מותר הואיל וצבור מביאין חובה מחטים דהיינו שתי הלחם שבאים חטים דכבורים קרינהו רחמנא ואי של שעורים לא הוי בכורים שהרי מנחת העומר בפסח תהיא באה מן השעורין: יב) אלה אשר יעשה מאלה הס״ד ומה״ד אין לי אלא אלה בניחותא אין לי שום מנחה אלא כעין אלה מן החטים הס״ד ומה״ד או אינו אומר אלה אלא לחך: יג) על האומר הרי והרי״א: יד) חוטא ושל נשים: טו) שבפ׳ הס״ד ומה״ד והגישה ממעשת מנחת הנתים דמשמע מיעוט אותה דאיירי בה ולא אחרת הס״ד ומה״ד והא אפיקתיה לנופיה ותיבה מבעי ליישו:

א) נראה ל״ל קביעת מקום שיכה לגבל מלן כתיב וחלת תורם וכו׳ ומפקינן מהכן קרא כפרק הקומץ רסב דמנשה וכו׳ ולפי שמנחת קנאות ליכה שום וכו׳ כלפי חטים לפיכך הוצרך ללמוד מוהקריבה: ב) נראה ל״ל ות״ע מפרש דאמרת בקי״ז וצ״ל מפיק דלא אמרת כמה הכי דמומרת אחת יש בפנינים משא״כ במנחת סוטה שעושה כו׳.

מסורת הש״ס

פירקין (דף נג.) ילפינן מזאת תורת לענין מלה אפילו מנחת מרחשת אע״ג דכזאת תורת כתיב קולת אלא זו איכא בלה קולת אלא מרחשת ועוד הא רבי שמעון ברים מכלתין דנפקא לן מזאת תורת כל המנחות דאין מחשבה פוסלת בהן והכא בעי קרא לרבוי מנחת העומר ומנחת קנאות (סוטה) ולא נפקא לן מזאת תורת ומרלה לפרש דלא שייך הכא למדרש מזאת תורת כלל משום דכתיבי ריבויי ומיעוטי דתלתא ריבויי כתיבי ותלת מיעוטי את המנחה והנחת והקריבה לרבות מלה והקריב והקריבה והגיש והגישה למעט דמוכחא סוגיא דשמעתין לפיכך צריך לדון מה יש לנו לרבות ומה יש לנו למעט וכגון דהכא מלה למעוטי שתי הלחם ולחם הפנים דדרשינן בדרבי שמעון וכן ה״א דוהקריבה למעוטי מנחת נסכים אבל ה״א דוהגישה למעוטי מנחת כהנים ומנחת כהן משיח לא דרשינן ומי לא דרשינן ליה הכא דרש״ ליה במכילתא מחריתי ומסתבר להו למעוטי הנך טפי ממנחת כהנים ומנחת כהן משיח מתוך סברתו של רבי שמעון גופיה דלקמן דמעיקרא אמעט להו והדר אמעט

מנחת כהנים ומנחת כהן משיח:

והבאת לרבות מנחת העומר והקריבה לרבות מנחת **סוטה.** תימה דמוהכחת הוה ליה למילף נמי מנחת סוטה דכתיב בה נמי הבאה כדקאמר ר׳ יהודה וי״ל דסברא הוא לאוקומי טפי במנחת העומר דאיכא שמן ולבונה ואיכא נמי קולת ותו קמח: **מנחת** סוטה **שטעונה תנופה אינו דין וכו׳.** ותימה ולימא שתי הלחם יותר דטעונים תנופה ולא הגשה כדקאמר בתמיי וי״ל דאיכא למיפרך מה לשתי הלחם שכן אין מהן לאישים אך תימה לוג של מצורע ואשמו יותר וכבשי עצרת ושלמי יחיד דטעונין תנופה ולא הגשה ולקמן לרבי יהודה קשה טפי דלא מצריך קרא למנחת העומר מ״ מדינא יליף דאיכא למיפרך כדפרישית: **רבי** שמעון אומר את המנחה כו׳.

הכא דרש רבי שמעון את

ונסמ״ק (לעיל יח:) גבי את כל הלבונה

לא דרש [ונסמ״ק פירשתין מ״ מ]:

יכול שאני מרבה את שתי הלחם

ולחם הפנים. משמע הכא דהוי עפי בכלל את המנחה ממנחת העומר ומנחת סוטה ולעיל (דף מ.) משמע דאיפכא גבי ממחן ונסמ״ק פירשתי וי״ל דמשום דבאין משעורים גריעי לי נמי בתר דממעטי כל הנהו שתי הלחם ולחם הפנים כתיבי הנך ריבויי: ונראה

מנחת חובה ונאמר הכא מנחת נדבה מה מנחת נדבה טעונה הגשה אף מנחת חובה טעונה הגשה מה למנחת נדבה שכן טעונה שמן ולבונה מנחת סוטה תוכיח מה למנחת סוטה שכן טעונה תנופה מנחת נדבה תוכיח [ו]וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן ששוו לקמיצה ושוו להגשה אף אני אביא מנחת חוטא ששוה להן לקמיצה תשוה להן להגשה מה להצד השוה שבהן שכן הוכשרו לבא בעשיר בבעני תאמר במנחת חוטא שלא הוכשרה לבא בעשיר כבעני תלמוד לומר את המנחה רבי שמעון אומר והבאת לרבות מנחת העומר להגשה וכן הוא אומר [1]והבאתם את עומר ראשית קצירכם אל הכהן והקריבה לרבות מנחת סוטה להגשה [ז] וכן הוא אומר [2]והקריב אותה אל המזבח ודין הוא [ח] ומה מנחת חוטא שאינה טעונה תנופה טעונה הגשה מנחת סוטה שטעונה תנופה אינו דין שטעונה הגשה מה למנחת חוטא שכן באה חיטין מנחת העומר תוכיח מה למנחת העומר שכן טעונה שמן ולבונה מנחת חוטא תוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן ששוו לקמיצה ששוו להגשה אף אני אביא מנחת סוטה ששוותה להן לקמיצה תשוה להן להגשה מה להצד השוה שבהן שכן לא הוכשרו לבא קמח תאמר מנחת סוטה שהוכשרה לבא קמח ת״ל והקריבה ר׳ יהודה אומר והבאת לרבות מנחת סוטה להגשה וכן הוא אומר [3]והביא את קרבנה עליה אבל מנחת העומר לא צריכא קרא מאי טעמא מדינא קא אתיא ומה מנחת חוטא שאינה טעונה תנופה טעונה הגשה מנחת העומר שטעונה תנופה אינו דין שטעונה הגשה מה למנחת חוטא שכן באה חיטין מנחת סוטה תוכיח מה למנחת סוטה שכן באה לברר עון [ז] דמזכרת עון היא מנחת חוטא תוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שכן שוו לקמיצה ושוו להגשה אף אני אביא מנחת העומר ששוותה להן לקמיצה תשוה להן להגשה ומאי [ט]פרכת רבי שמעון פריך הכי מה להצד השוה שבהן שכן מצויין ורבי יהודה אדרבה הא מצוייה טפי הנך זימנין דלא משכחת לה כלל או אינו אומר והבאת אלא שיחיד מתנדב ומביא מנחה אחרת חוץ מאלה שבענין ודין הוא ציבור מביא מנחה מן החיטין חובה ומביא מנחה מן השעורין חובה אף יחיד שמביא מנחה מן החיטין נדבה [י](יכול) יביא מנחה מן השעורין נדבה ת״ל אלה [יא]אין לי אלא אלה או אינו אומר אלה אלא לאומר הרי עלי מנחה שמביא חמישתן ת״ל מאלה רצה אחת מביא רצה חמישתן מביא רבי שמעון אומר את המנחה לרבות שאר מנחות [יב] כגון מנחת נכרים מנחת נשים להגשה יכול שאני מרבה אף שתי הלחם ולחם הפנים ת״ל [יג] מאלה ומה ראית לרבות שאר מנחות ולהוציא שתי הלחם ולחם הפנים מרבה אני שאר מנחות שיש מהן לאישים ומוציא אני [יד]שתי הלחם ולחם הפנים שאין מהן לאישים והלא מנחת נסכים כולה לאישים יכול יהא טעונה הגשה ת״ל והקריבה והא אפיקתיה והקריב והקריבה ומה ראית לרבות שאר מנחות ולהוציא מנחת נסכים מרבה

מנחת חובה. חוטא [1] דהאי קרא דהגשה במנחת נדבה כתיב: **מנחת סוטה טוכיח.** שאינה טעונה שמן ולבונה וטעונה הגשה כדאמרי׳ לקמן והקריבה לרבות מנחת סוטה (ז) להגשה: במנחת סוטה כתיב (במדבר ה) והניף את המנחה. מנחת חוטא ומנחת נדבה [אין] טעונין תנופה כדקתני בתמיי׳ [ע״ש]: **מנחת חוטא לא הוכשרה לבא.** אלא בעני דכתיב בריקרא בקרבן עולה ויורד (ח) והביאה אל הכהן וקמץ וגו׳: ורבי שמעון ותנא קמא לא פליגי אלא מר דרש חדא ומר דרש חדא: **וכן הוא אומר.** במנחת סוטה והקריב אותה אל המזבח: **והלא דין הוא.** ולא בעי קרא למנחת סוטה: **מה מנחת חוטא כו׳ טעונה הגשה.** כדרבינן לעיל מאת (ב) המנחה: מנחת העומר נאה שעורין בפרק רבי ישמעאל (לקמן מח:): **ולא הוכשרו לבא קמח.** אלא קולת דבמנחת חוטא כתי׳ עשירית האיפה קולת (ויקרא ה) וכעומר כתיב (שם ב) מגרשה ומשמנה דהא דכתיב בויקרא [שם] וכיו׳ [ט] תקריב מנחת בכורים במנחת העומר כתיב וגרשה היינו קלת ובמנחת סוטה כתיב קמח שעורים [יא]: **ת״ל והקריבה.** לרבות מנחת סוטה [ז] הואיל ולא אתא מדינא: **אכל מנחת העומר לא לריכא קרא.** ות״ת לר׳ יהודה והקריב מאי דרים ביה מרין ומוקי לה להן דרשה דדרים רבי שמעון לקמן [ז] מן והקריב והקריבה להוציא [יב]שתי הלחם ולחם הפנים: **לברר עון.** לידע אם טמאה אם לאו הלכך (לאו) מזיגה היא: **ורבי שמעון.** דמלריך קרא למנחת העומר פריך הכי מה להן שכן מצויין אפי׳ מאה פעמים בשנה אם אירע הדבר תאמר בעומר דפעם אחת ותו לא: [ז] **והא מצוייה טפי.** דבכל שנה היא: וקפריך תנא אי **אינו אומר והבאת.** לא למנחת סוטה ולא לעומר אלא לומר ולרבות שיחיד מתנדב מנחה אחרת שאינו מענין אלו ה׳ מנחות האמור בפרשה (ויקרא ב) אלא ומחבת ומרחשת ומאפה שים בה שמים [ב] דכל הנך מיעין הן כדכתיב [ז] אלא ומלא חטין וקמחי והבאת לרבות שיחיד מתנדב מן השעורין [יא]: [ז]**ומכיאין מן השעורין.** מוכח מנחת העומר: [ט]**(ס״ל [ז]אלה.** [יב]) להן דרשה אלא ללמד על [יג] העומר[ח]: **הרי עלי מנחה.** סתם שמביא כל אלה חמישתן בעל כרחו: **מאלה.** מקצת אלה: **רבי שמעון אומר אם המנחה.** [ט]אמרנו לרבות את שאר מנחות כגון של חוטא להגשה יכול שאני מרבה הימנו אף שתי הלחם ולחם הפנים: **מאלה.** משמע מיעוטא לגומר אין טעון הגשה אלא הדומה לאלו: **והא אפיקתיה.** לרבות מנחת סוטה: **והקריב.** מלי למכתב וכתיב (ז ט) והקריבה: ממעטה מנחת נסכים דמשמע מיעוט אותה דאיירי בה ולא אחרת: **מרבה אני שאר מנחות.** שאין כתובים בפרשה כגון של חוטא [יד] ונסיס הבאות בגלל עצמן ודומות לה׳ מנחות שבפרשה [טו]: **והא מכעי לנופיה.** שיהיו מנחות האלו טעונות הגשה:

מרבה

מנחת עובדי כוכבים ונשים וחוטא; והא אפיקתיה לרבות מנחת סוטה אם כן הוה ליה למימר [והקריב] מאי והקריבה למעוטי מנחת נסכים:

תורה אור השלם

1. דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם כי תבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם וקצרתם את קצירה והבאתם את עמר ראשית קצירכם אל הכהן:
ויקרא כג י
2. ולקח הכהן מיד האשה את מנחת הקנאה והניף את המנחה לפני יי והקריב אתה אל המזבח:
במדבר ה כה
3. והביא האיש את אשתו אל הכהן והביא את קרבנה עליה עשירית האיפה קמח שערים לא יצק עליו שמן ולא יתן עליו לבנה כי מנחת קנאת הוא מנחת זכרון מזכרת עון:
במדבר ה טו

הגהות הב״ח

(א) רש״י ד״ה מנחת סוטה וכו׳ להגשה הס״ד ותמ״ל מ״ה שכן טעונה תנופה במנחת סוטה: (ב) ד״ה מה מנחת וכו׳ המנחה הס״ד ותמ״ל מ״ה לא הוכשרו לבוא קמח מנחת העומר וכו׳ ריקא ראם הקיבה: (ג) ד״ה והקריבה ממעטת ל״ל קדוש ד״ה והא אפיקתיה:

רבינו גרשום

אף מנחת חוטא שהיא חובה טעונה הגשה: מנחת סוטה תוכיח שטעונה הגשה ותנופה כדאמרי׳ במתני׳ ואין בה שמן ולבונה. מנחת חוטא לא הוכשרה לבוא בעשיר כבעני דעשיר חוטא מביא פר בהמה דעני מנחה: מה להצד השוה שכן לא הוכשרו לבא קמח מנחת חוטא באה סולת נקיה מנחת העומר אע״ג דשעורים היה ר״ג פעמים היה מנופה עד שהיה סולת נקיה מנחת [סוטה] באה לברר עון אם דינתה אם לא תאמר במנחת העומר שאינה באה על עון: מנחת חוטא הוכיח שאינה לברר עון: שכן מצויין כמה פעמים בשנה סוטה וחוטא: אדרבה מנחת העומר מצויה שפי. דלא סגיא דלא הויא פעם אחת בשנה: או אינו אומר והבאת לרי יהודה קאמר דדרים והבאת למנחת סוטה אלא לרבות שיחיד מתנדב ומביא מנחה אחרת חוץ מאלה חמש מנחות שבענין וממין אחד כלומר מן השעורין לרבות שאר מנחות להגשה כגון

מסורת הש״ס

ג) [קידושין כח. יב״ן, ב) ר״ל הפירכא דאיכא לנוח בעני כפעור לא שייכא הכא, ג) ל״ק מ״ת, ד) [נעיל מ:], ה) [ויקרא ה:], ו) [ל״ל ותם], ז) [מבדבר ה:], ח) כ״ה פיטה הס״ד ותמ״כ מה״ד והכחת לרבות מנחת סוטה דאיל ולא אתא מדינא אבל מי׳ תרין דמוקי כל״ל, ט) [נ״ל מנחת נסכים], י) ומנ״ל מנחה מן הבעורין תוכה מנחת העומר הס״ד ותמ״כ ד״ה לא מיט דומר אלא לרן דרשה אלא ללמד על העומר לו מנחת סוטה, מ) נ״ל דאומר הרי עלי מנחה, נ) [המנחה לרבות את שאר המנחות כמו שתמרנו לרבות של חוטא להגשה הס״ד. נ״ק, ס) הקריבה מתמעטה וכו״ת. נ״ק, ע) מתלן ד״ק לקמן סח., פ) ומנינא ליקי הלכה. נ״ק, צ) [נ״ק, ק) ותי׳ תוס׳ לעיל יח: ד״ה וכ״ס, ר) ד״ה לרבות.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com